tekstfragmenten boek 8

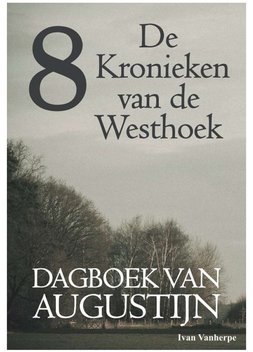
..... Hoe is het toch mogelijk dat ze zich hier in de Westhoek zo laten vangen aan Luthers baarlijke nonsens? Hoe kan je nu tornen aan de kerk en het geloof? De boodschap van de protestanten is al enkele tientallen jaren geleden binnengesijpeld. Maar nu wordt het toch wel menens. Vreemd genoeg in een plaatsje zoals Boeschepe. De naam van die valse predikant daar is Gelein Damman. De lokale dorpspastoor ziet dat natuurlijk niet graag gebeuren en probeert Damman en zijn gezelschap weg te jagen. Iets waar hij niet in slaagt. Er is op de begraafplaats van Boeschepe bijzonder veel volk bijeengekomen. Nogal wat mannen zijn in het bezit van wapens en samen zorgen ze ervoor dat hun predikant de menigte in alle veiligheid kan toespreken.....

.....25 december 1565. Mijnheer de burgemeester zit hoorzitting met de handen in het haar. Zo veel honger is niet normaal. Hij smeekt de poorters om elk voor zich vrijgevig te zijn en geld te schenken aan de armen en behoeftigen zodat ze niet dagelijks voor de deuren zouden moeten gaan bedelen. Tijdens de aanloop naar kerstmis 1565 wordt er vijftig pond opgehaald. Wie geen werk heeft en geld tekort komt krijgt wat centen toegestopt. Als tegenprestatie moet het bedelen ophouden. Wie nog de deuren van de rijkere poorters afloopt op zoek naar medelijden zal opgepakt en gegeseld worden. Zo gaat dat hier in deze bizarre tijd. Mijn tijd.....

Augustus 1566. De agitatie neemt epidemische vormen aan. Die schoorvoetende eerste Boescheepse hagenpreek uit 1562 is na enkele jaren in de luwte nu toch wel uitgegroeid tot een heuse volksbeweging. Bij de gevestigde autoriteiten en de kerk groeit de weerstand tegen de calvinisten. Hoe lang zal het nog duren voor er gevochten zal worden? Ik vraag het me bezorgd af

.....14 augustus 1566. Er speelt zich een gelijkaardig scenario af in Poperinge. Op het kerkhof houdt een zekere Bastiaan Matten er een sermoen. Achteraf blijken de lokale kerken samen met de kapel van de grauwe zusters kop van jut te zijn. De inboedel wordt er gebroken en vernield, het Heilig Sacrament onteerd. Er blijft niets intact. Zoals gezegd is Egmont op dat moment al gearriveerd in Ieper na zijn doortocht in Brugge. Hij verbiedt nu uitdrukkelijk het dragen van wapens tijdens de preken. De bewoners moeten hun eigen steden van predikers vrijwaren en trouw blijven aan de koning en de hoogbaljuw. Ik vraag me af of de geest van de revolutie al niet al lang uit de fles is.....

.....Na de middag wordt het schavot opgetrokken voor het huis van de kasselrij op de markt. Die Louis Schelewaert, een jonge gast van amper twintig jaar zal er opgehangen worden omwille van zijn aandeel in de aanval op de kerk van Voormezele. Het plaatsen van de handtekeningen door de poorters van Ieper loopt trouwens helemaal niet van een leien dakje. Dat verrast me toch wel enigszins.....

..... Zondag 21 oktober 1566. De geuzen al vroeg actief. Rond zeven uur komen ze al samen om Pieter Ouveroye te begraven. Hoewel zijn vrouw katholiek gebleven was, verkoos hijzelf om begraven te worden op het Magdalenakerkhof. Een stoet van driehonderd mensen begeleidt de overledene langs de Zuidstraat naar de markt. Zijn lijkkist wordt op de schouders gedragen, een geplogenheid bij de calvinisten. De voorschepen en de griffier hebben tevergeefs geprobeerd om de uitvaart te beletten, maar die gaat onverstoord zijn gang. Van de markt gaat het in richting van de de stadspoort. Die blijkt opzettelijk gesloten. Best wel een agressieve daad voor mensen die geen kwaad in en met zich dragen. De soldaten weigeren doorgang aan de begrafenisgangers. Van fijngevoeligheid kan ik ze in elk geval niet beschuldigen.....

.....16 januari 1567. De zenuwachtigheid in en rond de stad houdt Ieper in een bevreemdende wurggreep. Vanmorgen snijdt het geluid van de trompetten door merg en been. De regimenten van Egmont houden grote oefeningen. Ze vertrekken in vol ornaat door de Torhoutpoort in de richting van Hoge Zieken waar ze een defilé houden en gemonsterd worden. Achteraf keren ze terug naar het centrum. Tussen die soldaten zitten niet altijd de meest fijnzinnige figuren. En dat is dan nog zwakjes uitgedrukt. Ongeletterde nietsnutten die zelf hun eigen vader en moeder zouden vermoorden, te lui zijn om te werken en uiteindelijk als huurling in dienst getreden zijn op zoek naar buit en andere malafide opportuniteiten.....

....Het drietal wordt zoals verwacht veroordeeld tot de strop. Terouf mag de spits afbijten. Terwijl het lijk van de eerste wordt weggesleept wordt nummer twee tot voor het nog bengelende touw gebracht om daar hetzelfde lot te ondergaan. Wat later herhaalt het sinister scenario zich nog een derde keer. De kadavers worden tijdelijk onder de Donkerpoort binnengevoerd. Enkele leperse schepenen beweren dat hun lijken nu buiten de poorten aan de schandpaal zullen worden opgehangen.

..... 12 januari 1568. Wat een hondenweer. Regen en wind geselen de Westhoek. Het noodweer houdt de bosgeuzen evenwel niet tegen in de uitvoering van hun verraderlijke plannen. Rond acht uur in de morgen arriveren achtendertig man aan de kerk van Reningelst waar ze binnenbreken. Pastoor J udocus Heugesoone wil zich verzetten maar wordt brutaal vastgegrepen net zoals de schoolmeester van de lokale school Jacobus Paneel die in Reningelst eveneens dienst doet als koster. Ook kapelaan Robertus Ryspoort is er aan voor de moeite. Ze worden alle drie meegesleurd in de richting van Kemmel waar de geuzen de kerk kort en klein slaan en daarna in brand steken.....

.....Tijdens de dagen van Hemelvaart bewaken de lepese poorters de markt en ze krijgen hierbij het gezelschap van Vlaamse soldaten. Hun hellebaarden glinsteren in de zon en maken een bangelijke indruk op de poorters en de bezoekers. Op de zaterdag van de Ascensionsmarkt komt het ei zo na tot rellen.....

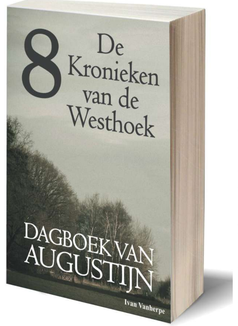
.....26 juli 1568. 'Law & order' keren terug in Ieper. Tijd voor vergelding. Vandaag zijn we weer zo ver. Provoost Everaert laat het schavot monteren. Acht uur in de morgen, het midden van de markt. De gebruikelijke ingrediënten met natuurlijk weer de stadswakers die de markt afzetten voor ongewenste pottenkijkers. Vandaag verliezen drie slachtoffers er letterlijk hun hoofd bij. Twee rijke en machtige mannen van Steghers waart en nog een derde. Ze worden allen in heilige aarde opgepot. Familie en vrienden die in het verleden ooit vertrokken zijn naar Engeland krijgen nu door het hof een officiële verbanning van vijftig jaar toegezwaaid. Niemand moet dus denken om ooit nog terug te keren naar Vlaanderen.....

Provoost Gelein Everaert en zijn assistenten Jan de Zoutere en Joris van Hallen zullen er een man uit Vlamertinge onthoofden. Het schavot en de staak (de crycke) worden rechtgezet, de markt afgesloten. Na de dood van de Vlamertingenaar is het de beurt aan een vrouw uit Menen. Haar mond is dichtgeknoopt met een touw zodat ze niet zal kunnen spreken.....

Dood gaan op eigen kracht. Een verschrikkelijke straf die nu direct zal uitgevoerd worden. Tijdens de geseling en het slepen over de markt huilt hij om vergiffenis en om gratie. De markt is voor de gelegenheid nu eens niet afgezet. De leperlingen zien zijn apocalyptisch einde met zijn allen gebeuren. Na zijn rondrit wordt hij naakt op het schavot gesleept. De Buusere begint daarop luidop een psalm te zingen, iets wat hem flagrant verboden wordt door de officier die hem nu laat blinddoeken. Hij wordt aanstonds met handen en voeten aan het kruis vastgepind. Een signaal voor de beul om hem nog eens aan te pakken. Een ijzeren staaf verbrijzelt 's mans armen en benen

..... Rond 13u30 begint hun intrede door de Torhoutpoort. De imposante colonne marcheert een lange tijd binnen in rijen van vijf. Alle soldaten voorzien van vervaarlijke hagelgeweren, haakbussen, en goud-groen glimmende harnassen. De vendels blijven maar toestromen. Ze sleuren grote voedselvoorraden met zich mee. Het geluid van hun bruine laarzen weerklinkt door de Cauwertijnstraat en de Auwerstraat. Een hol klinkend gedreun dat zindert op de vierkante straatstenen en eindigt aan de grote markt waar de vreemdelingen zich in slagorde opstellen.....

.....De eerste weken na mijn terugkeer naar Ieper verlopen rustig. Het is hier zo goed als windstil. Tot 29 augustus. Ik had beter mijn mond gehouden en zeker niet geschreven over dat 'windstil'. De leperse poorters krijgen een verschrikkelijke zomerstorm te verwerken. Een tempeest dat begint rond tien uur in de voormiddag en die ik zeker als afgrijselijk mag catalogeren. Wat een schade! De lakenhalle krijgt er van langs. Het gedeelte boven de klokken verliest al zijn dakpannen. De deur van de voute wordt uit zijn hengsels gerukt en afgeworpen. Ook de kerk van Brielen loopt grote averij op.....

.....25 februari 1573. De angst om honger te lijden zit er nu wel echt in bij mijn buren en vrienden. Miserabele toestanden in de straten en de steegjes. Bedelaars en behoeftige sukkelaars die smeken om een homp brood. De commerce zit nu zichtbaar op zijn gat en de prijzen stijgen mee met de schaarste. Twee dagen na de terechtstelling van die Hulle is er opnieuw sprake van een aanslag op een pastoor. Nu nog dichter in de buurt. In Wijtschate. De pastoor wordt daar vermoord teruggevonden. Matheus Marschal, een bejaarde priester die vroeger dienst deed in Moorsele en nu dorpspastoor was in Wijtschate werd er door een van zijn parochianen koelbloedig neergeschoten.....

Wanneer de laatste dagen van oktober wegglijden naar de geschiedenis blijft de belegering van het kasteel van Gent aanhouden. De hele omgeving wordt volgestouwd met voetknechten en paarden. Hier zitten de Spanjaarden als ratten in de val opgesloten maar elders in Vlaanderen blijven die vreemdelingen het leven verpesten. Waard oor er grote vrees bestaat bij de gewone mensen, het leven sleept zich beklagenswaardig voort. Het land van Vlaanderen wordt gemolken door taksen allerhande. Het lichten van penningen via leningen, rentebewijzen en natuurlijk die vermaledijde zestiende penning. Allemaal geld om de ruiters en de soldaten te betalen. Deze oorlog tegen de Spanjaarden, rebellen en al die vreemde soldaten kan gewoonweg niet doorgaan zonder het gemeen te belasten met extreme sommen en penningen. Antwerpen krijgt het benauwd. De Duitsers binnen de stad gooien het op een akkoord met de Spanjaarden die in het kasteel liggen. Vijfduizend Duitsers, stel je voor, heel die bende die de binnenstad bevolkt

.....Geloof het of niet, maar van Bellewaerde schiet nog een keer in actie op Sint-Thomasdag. Voor wie de heiligenkalender een ver van mijn bed show is, geef ik graag mee dat die dag op 21 december valt. Dit keer is een Engelsman de pineut van dienst. Hij woont al twintig jaar in Reninge en zou er beschuldigd zijn van verkrachting. 'Vrouwekracht'. Hij wordt voor het gasthuis onthalsd.....

.....Op Goede Vrijdag weerklinken de trommels in de leperse lucht. De nieuwe stadsbrigade wordt verwacht aan de ambtswoning van gouverneur Pauwels. Het klooster van SintMaarten is zoals gezegd. De honderd mannen worden allemaal gestoffeerd met geweren en krijgen te horen dat ze morgen allemaal hun eed moeten komen afleggen. Nog een reden dus waarom de trommels zich roeren op de avond voor Pasen. De hele tijd door gonst het van de geruchten onder de bevolking dat er hier en daar wel mannen tussen zitten die het niet al te nauw nemen met hun eed en nu al bezig zijn om samen te spannen tegen de nieuwe leider.....

.....14 september 1578. Ieper mag zich ook gerust in de gevarenzone wanen. Dat blijkt uit een crisisvergadering die in de loop van de dag doorgaat. De stadsporten gaan onherroepelijk dicht met de berichten dat er een bende voetvolk op weg is naar hier. Soldaten die eigenlijk niet echt meer weten wat ze met zichzelf moeten uitrichten in deze troebele tijd vol verwarring. Er zouden wel zeventien vendels ronddolen in de streek van Belle, Mesen, Waasten en Poperinge. Blijkbaar mannen van Ryhove en van Assche die zich blijkbaar heer en meester wanen als keursoldaten van de Gentse republiek. Maar waarom gaan de poorten dan dicht?....

.....15 oktober 1578. Er worden drie poorten opengezet. De Elverdingepoort en Vannacht hebben de Walen de parochiepriester van Beselare van zijn bed gelicht. Hij heeft het aangedurfd om te preken over de nieuwe religie en dat bekoopt hij nu cash. Terwijl de malcontenten er nu toch zijn, stelen ze al de paarden van de heer van Beselare. De inwoners slaan massaal op de vlucht richting de relatieve veiligheid van Ieperstad. De eersten onder hen arriveren hier rond de middag. Verschrikt en gehavend en niet goed beseffend waar ze dat allemaal aan verdiend hebben. Onze wethouders zitten met hun eigen besognes. Nogal wat landbouwers uit de buitengebieden van Ieper hebben het verzuimd om hun graan binnen te brengen en nu krijgen ze allen het waarschuwend bezoek van de kapiteinen van onze poorters.....

.....Op 'Allerkinderendag', het feest van de onnozele kinderen en tijdens de nacht die er op volgt zorgen de Walen voor grote schade in Lo. Het vuur wordt tot in Ieper waargenomen. De toestand in de Uzervallei is dramatisch, het platteland gaat helemaal teniet. 'Te kwiste', zoals we dat hier zo sensueel benoemen, ons mooie land dat zomaar verkwist wordt door oorlog en geweld. Het lijkt wel of de streek aan zijn lot overgelaten is.....

.....12 maart 1579. De dronken kapitein zal wel ontnuchterd zijn als de klokken een nieuwe misviering aankondigen. De prior van Sint-Jan zal prediken in de Sint-Pieterskerk. De geestelijke krijgt even voordien echter het bezoek van de hoogbaljuw. Kan hij zich niet beperken tot een eenvoudige eucharistieviering zonder sermoen? De baljuw heeft blijkbaar opgevangen dat de andersgelovigen uit zijn op zijn vel en dat ze het beter van niet te veel in de schijnwerpers te gaan staan .....

.....De meeste Walen vluchten halsoverkop de kerk van Vlamertinge binnen. Waar ze natuurlijk als ratten in de val terechtkomen. Kruisen, tabernakels, heilige hosties, Mariabeelden en wierookvaten zullen niet helpen. Ik wil het allemaal niet weten welke verschrikkelijke tonelen zich daar afspelen. Het buitensporig geweld zorgt voor enkele doden en veel gewonden. De huizen rond de kerk worden harteloos in brand gestoken, op de hele dorpsplaats blijven er amper drie woningen overeind. De Walen hebben daags voordien nog vier Vlamertingse mannen opgesloten in één van de huizen die nu in lichterlaaie gezet en tot assen gereduceerd worden. Met daarbij het tergend en door merg en been snijdend gehuil van de vier die levend verkoold worden.....

.....24 juni 1579. Juli is in aantocht en dat is allesbehalve te zien aan het weer dat bokkig en viesgezind is. Wolken en wind voeren eindeloze plensbuien aan. Excuseer me, ik heb het even moeilijk met mezelf en de uitzichtloosheid van mijn bestaan hier in Ieper. De nieuwe wethouders vinden er dan nog niet beter op om met dit hondenweer een grote monstering te houden bij de poorters en de resterende militairen. Zwoegen op de nieuwe wet, iedereen doet het zonder veel enthousiasme, achteraf haast kapitein Cappelle zich naar zijn leger te velde want de oorlog houdt zich niet in.....

.....31 juli 1579. De laatste levensdag van Mathieu Hoves, een 18-jarige jongeling uit het vendel van de kolonel en de hoogbaljuw. De jongen is afkomstig van Wulveringem. Samen met nog vijf andere soldaten hebben ze een boerin ontvoerd uit haar hofstede in Kemmel. De vrouw van vijftig werd daarbij bestolen dat het geen naam heeft. Na Hoves' bekentenis wordt hij voor het bezant opgeknoopt. Een dag later is de dood van deze soldaat al vergaan tot een fait divers in de geschiedenis van de Westhoek.....

Hun straf is barbaars. Ik ben beschaamd om in deze inhumane en wreedaardige stad te wonen. Niet de stad natuurlijk maar wel zijn hardvochtige en tirannieke meesters die dergelijke beestachtige behandeling van mensen van vlees en bloed laten uitvoeren. Ik noteer de wrede details, het lijkt er wel op dat ik met hun bloed aan het schrijven ben. Eerst moeten Basiel, Marx en Bernaert, vastgemaakt op een vlaak en vastgebonden aan paardensteerten rond de grote markt gesleept worden. Daarbij zien ze alle hoeken van de markt en ongetwijfeld de meeste kleuren van de regenboog. Basiel moet na zijn dood gevierendeeld worden en de vier stukken van zijn lijk zullen demonstratief opgehangen worden aan een schandpaal buiten een stadspoort. Zijn hoofd blijft binnen in de stad en krijgt een plaatsje naast de andere twee hoofden

.....In deze decembermaand wordt hier bij ons de laatste hand gelegd aan de bouw van een molen aan 'De Katte' bij de Boezingepoort. Eigenlijk is het een heropbouw want de bewuste molen stond vorig jaar nog aan de Paddepoel. Zo verandert er wel elke dag iets aan het uitzicht van Ieper. Er wordt nog altijd hard gewerkt aan de beveiliging. Nu zijn de mannen druk bezig aan de demontage van een blinde poort die zal vervangen worden door een versterkt bolwerk rond de toren van de busschieters.....

.....28 maart 1580. Het wordt een spannende paasweek. Kemmel, Dranouter en Loker krijgen Waalse benden op bezoek. Waar ze zoals altijd maar meer beesten koeien en paarden pikken. In de drie parochies blijft er geen enkel rund achter. De mensen van het heuvelland vluchten opgeschrikt in westelijke richting. Hoewel het bijzonder gevaarlijk is in het hartje van de Westhoek.....

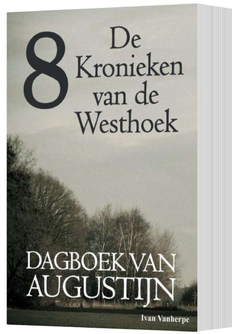
..... 13 november 1580. Sommige poorters hebben nu toch het gevreesde biljet gekregen en mogen hier opkrassen. Hercules Gillis de La Noot, Clays Griete, Wulfvaert Boetemman en nog zeven anderen en er zit geen een bij die feitelijk weet waarom hij weggestuurd wordt. Een week later lijkt het er op dat de pestepidemie over zijn hoogtepunt heen is. Grafdelver de Belle heeft voor de eerste week sinds lang minder werk om putten te graven. Op vrijdag 25 november rond 17u30 zorgen Walen aan de buitenzijde van de Boterpoort voor een groot stadsalarm. Ze willen de nieuwe molen langs de Boterstraat in brand steken.....

Een van de gesneuvelden van de dag is ongetwijfeld de broer van kapitein Waron zelf die doodgeschoten wordt op het kerkhof van Watou. De Fransman stuikt neer van zijn paard waarop een bedroefde kapitein er alles wil aan doen om zijn broer daar weg te halen. Driehonderd gouden kronen heeft hij er voor over voor diegene die deze opdracht durft uit te voeren. Een reeks pogingen om Waron er weg te halen resulteert in zes Franse doden en heel veel gekwetsten. De Walen schieten op alles wat beweegt zodat niemand dichterbij kan komen. Tijdens de nacht slepen ze dan maar zelf de dode Waron in de kerk

.....Op 1 juli 1581 ontsteekt de officier van justitie een reusachtige brandstapel op onze grote markt. Die is dit keer niet bestemd om mensen te verkolen maar om komaf te maken met de ingeleverde katholieke symbolen. Voor ons stadsbestuur kan de paus de pot op, het vuur in, net zoals al zijn heidense beelden, want zo schrijft de calvinisten de christelijke beelden van onze heiligen. Het vuur is bestemd voor de beelden die voornamelijk afkomstig zijn uit de woning van Jan Uyttenbeer. Beelden van de gekruiste Onze-LieveHeer, een van zijn moeder en een van Johannes de Doper dat nog afkomstig was van de Sint-Salvatorskerk te Brugge. De man had het kunstwerk al een jaar of twee verborgen gehouden. Het was nochtans een reusachtig geval dat in stukken moest verzaagd worden vooraleer het op de brandstapel kon verdwijnen.....

.....23 juli 1581. De vierschaar spreekt zich uit over het lot van een vrouw van een jaar of twintig, afkomstig van Kortrijk. Ze wordt beticht van tovenarij en 'fenijn' en daarop meteen gevangen gezet in de 'Clocke'. Samen met haar zus die er ook voor iets tussen moet gezeten hebben. Vandaag krijgt ze het verdict te horen: ze zal haar leven verlaten op de brandstapel met een pekton boven haar hoofd. De ultieme verschrikking, ik heb het ooit beschreven. Alleen al de herinnering bezorgt me koude rillingen.....

.....Ieper krijgt plots last van vier vendels voetknechten die aan de zijde van de calvinisten vechten. Ze menen dat ze hier zomaar in leper kunnen komen logeren maar onze kolonel is daar niet zo happig om. Ze slaan daarom noodgedwongen hun kamp op aan 'de Pille'.....

..... 5 juni 1582. In Diksmuide liggen acht binnenlandse schepen te wachten om naar Ieper te varen. Geladen met vooral wijn, huiden, vis en andere koopmansgoederen. Allemaal verscheept vanuit Antwerpen, Middelburg en ter V ere. De kooplieden vragen en krijgen een begeleiding van tachtig hugenootse soldaten uit het garnizoen van Diksmuide om de waren tot bij ons te verschepen. Het transport gebeurt overnacht om niet te veel in het oog te vallen. Dat blijkt echter wel het geval te zijn. Tussen de Knokkebrug en de molen van Mille vallen honderden Walen op hun dak.....

.....Het lijkt wel of mijn pen meehuilt als ik dit hier allemaal opschrijf. Niet alleen in de binnenstad maar ook buiten de poorten ligt de dood te wachten voor zoveel van mijn arme streekgenoten. Ieper heeft de voorbije duizend jaar nooit dergelijke schrijnende toestanden beleefd. Het verlies van de beesten zorgt ervoor dat melk en boter niet langer betaalbaar zijn. Om de druk enigszins te verlichten vertrekt er dagelijks een karavaan met arme vluchtelingen naar Diksmuide, de mensen mogen eigenlijk gaan waar ze willen. Het platteland is op dit moment echter geen optie: werkelijk alles is er bedorven en teniet gegaan.....

.....Het is de hoogbaljuw die die strafmaat voorleest. Negen bandieten zullen levend opgeknoopt worden. Hun drie kompanen, een onder hen was naar verluidt zelf ooit nog beul geweest, krijgen de dood op de brandstapel. De jonge kerel die meeliep met de Spanjaarden staat er verweesd bij. Zestien is hij en de hoofdbaljuw heeft ook voor de puber een straf in petto. Hij zal aan de schandpaal vastgemaakt worden met een strop om de hals waar hij getuige moet zijn van de terechtstelling van de twaalf.....

.....Maandag 25 juli 1583. De Walen laten duidelijk blijken dat Ieper in de tang zit. Ze heersen nu helemaal in de buitengebieden. De bewoners van Beselare, Zonnebeke, Zandvoorde, Geluwe ondervinden aan den lijve dat de Walen nu baas zijn in Menen.....

.....26 augustus 1583. Dat het slecht gaat, bemerken we aan het overlopen van soldaten. Elke dag opnieuw is er wel iemand die het hier voor bekeken houdt en zich aansluit bij de katholieken. Zo ook vandaag wanneer er twee schildwachten die er op uit waren om de grassnijders te beveiligen plots besluiten om weg te blijven. Wat wil je? Ze krijgen nog amper iets te eten en met de huidige woekerprijzen kunnen ze nauwelijks vermaast van ramp zelf niets meer bijkopen om de honger wat te stillen.....

.....Ze worden opgeëist, samen met al de paarden die gisteren nog gekeurd werden voor het huis van de kasselrij. Schone merries en hengsten die voor de tijd dat Ieper belegerd was elk nog tien à veertien pond waard waren. Nu worden ze door de sergeant-majoor tot aan het 'Schottendok' geleid waar ze stuk voor stuk doodgeschoten worden door een aantal soldaten en een speciaal daartoe opgetrommelde handschoenwerker. Het is meelijwekkend om zien, zo'n mooie fiere paarden zomaar vermoorden. En zeggen dat we vorig jaar zo moeilijk paarden op de kop konden tikken om op het land te werken. Ongeloofljk toch die neerwaartse spiraal waar we ons met zijn allen in bevinden.....

.....Rond 9u treffen we nog twee mannen en een vrouw levend aan onder het puin. Bedolven onder zeker vierduizend bakstenen en er levend uitkomen, hun konijnenpoot heeft ongetwijfeld goed gewerkt. Alleen jammer toch van dat prachtig gebouw van de Rosten en de omliggende huizen. Achthonderd kilo buskruit kwijt, 'te kwiste' gegaan.....

.....3 oktober 1583. Een jongeman heeft zich vannacht van het leven beroofd. In de buurt van de woning van Lauwers de Labelle. Diezelfde nacht noteren we honderd pestdoden. Een dagje later is het weer tijd om een uitbraak te wagen. Tachtig ruiters en honderd voetknechten vertrekken naar het walletje op de Tempelstraat, weer die beruchte wachtpost van de Walen waar ze er dit keer zes 'kokkeduinen' en nog negen anderen gevangen nemen. De Hollanders komen er tot de vaststelling van het Waals kwartier aan het Lavendelhof maar magertjes bevolkt is.....

Elke kapitein krijgt twaalf soldaten met zich mee. Bullebakken die de arme en schamele mannen met hun vrouwen en kinderen opjagen en hen vertellen dat ze hier weg moeten of dat ze anders zware straffen zullen krijgen. Ik ben eerder toevallig getuige van hun aanpak van een gezin landlieden uit Elverdinge. Niets hebben ze nog. Hun triestige doening aan de Sint-Pieterbossen kan je geen woning meer noemen, hun lapje grond ligt braak en het stikt er van de soldaten die elk perspectief om iets te kweken de grond in boren. Het uitgemergelde leper is zowat de laatste strohalm voor de Elverdingenaars. Een koppel met drie kinderen, het oudste is nog niet eens vijf jaar. Ze krijgen niet te kiezen

tekstfragmenten boek 8

..... Anno 1584. De stad van Ieper wordt nu al vele maanden belegerd wordt door de Spanjaarden en hun vrienden de Walen. Daardoor kunnen er geen levensmiddelen meer binnen geraken. De beschikbare proviand is opgegeten maar toch willen de gereformeerden de stad niet overgeven. Hoewel de mensen sterven van de honger en alles ziekelijk duur is. Een pond boter kost zestien stuivers, een maatje tarwe drie pond, vijfentwintig eieren twaalven verkocht voor achtentwintig stuivers, voor een pond schapenvlees moeten we nu al negentig stuivers neertellen. Te langen laatste worden nu al de katten, honden en paarden opgegeten. De arme lieden eten brood dat gebakken is van draf, oliekoeken of kakkoeken die men gewoonlijk aan koebeesten geeft. En daardoor zijn nog maar eens veel personen gestorven.....

.....Daarna bestaat het eerste werk van Alexander erin om de kerken en de kloosters te laten zuiveren. Want de kerk van de predikheren, van de grauwe broeders, van de recolletten, zwarte en grauwe zusters en de andere kloosters werden door de gereformeerden gebruikt. Sommige gebouwen hebben gediend als paardenstallen of magazijnen voor hooi, pakhuizen voor buskruit enzoverder. In heel de stad van Ieper worden de goddelijke diensten in ere hersteld. Bij ons heerst grote vreugde over de bekomen zegeningen, we hopen met zijn allen om nu voortaan in alle rust de waarachtige God te mogen dienen en de ware godsdienst uit te oefenen, God zij lof tot in de eeuwigheid....!

1 juni 1586. In de kerk van Sint-Niklaas zijn getrouwd, op dezelfde dag en hetzelfde uur, een vader, een zoon en een dochter. De vader Lodewijk Gerin, tot tweemaal toe zijn twee vrouw, juffrouw Theresia Larmesau. Zijn zoon Joannes Gerin huwt met Antonette Dekeerle en zijn dochter Magdalena Gerin doet hetzelfde met Paulus Florisoone. Deze drie bruidegoms gaan met al het mannenvolk samen naar de kerk. De drie bruiden dragen elk een kroon op hun hoofd en ze stappen samen en in gezelschap van hun bruidsmaagden naar de kerk. Het is best vreemd om dat te zien. Het bruiloftsfeest van de drie getrouwde stellen gaat door in de woning van Leopoldus Gerin en dat festijn duurt drie volle dagen

.....20 januari 1588. Pierke, de knaap van Jan Cabilliau die woont in 'Het Gouden Lam' op de korenmarkt, vertikt het om zijn wagen ter beschikking te stellen van de Spanjaarden die er hout willen mee gaan ophalen. Of dat nu echt verstandig is zou ik niet durven zeggen. Wanneer een Spaanse soldaat de leperling aan zijn verstand wil brengen dat deze niet te kiezen heeft, steekt onze Pier hem een rapier in de buik. De baljuw schiet direct in actie en start een onderzoek naar de feiten.....

.....17 maart 1588. De donderdag van de leperse marktdagen. Het weer toont zich op zijn best. Een tere lichtblauwe hemel, schaapachtige wolken die zich in een eindeloze carrousel voor het zonnetje aanbieden en daarna weer wegglijden.....

.... De woensdag voor Pasen staat bij ons bekend als "Schortewoensdag'. De Spanjaarden in Ieper beginnen hun voorbereidselen om 's anderendaags Witte Donderdag te vieren. In het gasthuis aan de noordzijde van de grote markt steunen ze het schoonste tapijt en enkele fluwelen kappen aan. Allemaal geleend materiaal. De werklieden van de stad zijn ondertussen al volop aan de slag met het opslaan van een podium. Ze bouwen de constructie aan de zuidzijde van het koor. Witte Donderdag valt dit jaar op 14 april.....

.....21 mei 1588. Aan de lakenhalle roept de commissaris een plakkaat van de koning van Spanje af. Het gaat over fiscale maatregelen die nu nog nooit in heel ons leven hebben meegemaakt. Landbouwers, metsers, tegeldekkers, timmerlieden, wevers, volders en zo goed als alle ambachten worden van koningswegen getaxeerd. Als argument wordt aangehaald dat de uitlonen excessief hoog zijn geworden sinds alles die twintig pond per dag verdienen daar een deel van moeten afdragen. De Raad van State en de koning voorzien grote penalisaties voor wie zijn belastingen niet zal betalen. En het zijn niet alleen de daguren die getaxeerd worden. Wie de paarden per uur laat werken zal daar tien stuivers per dag moeten voor afdragen, voor wie paarden laat grazen komt dat zelfs op twaalf stuivers.....

.....2 juni 1588. Op den buiten slaat het landvolk nog maar een keer op de vlucht richting Ieper. Het minste gerucht doet de pachters al panikeren. Er zouden naar verluidt wonderlijk veel ruiters op komst zijn, met daarbij minstens evenveel voetvolk. Rond Ieper merken we daar vandaag niets van.....

.....9 juli 1588. Bij het openen van de stadspoorten in de vroegte van de morgen bereikt ons al direct het nieuws dat het hele centrum van Langemark afgebrand is, met inbegrip van de kerk en het schoon huis van François Vanhoutte. De daders lopen natuurlijk tussen al dat legervolk dat het er gisteren niet beter op vond om een bezoekje te brengen aan de kerk waar ze alleen maar wat enkele arme mensen aantroffen.....

.....Enkele Ieperse huurlingen die zich een tijd geleden aangemeld hadden als soldaat bij het leger van onze koning keren vandaag na lange tijd naar hun thuisstad terug. Rond de middag belandt één van hen, Karel Vanlimburg in herberg 'De Mond', de herberg in De Montstraat met zijn grappig uithangbord van twee dronkaards met daaronder de spreuk 'Een dronken mond spreekt 's herten grond'. Wat Vanlimburg daar allemaal vertelt vliegt als aan lopend vuurtje door de stad.....

.....17 september 1588. Het Hof laat rond de middag omroepen dat er in de toekomst nog drie verplichte feestdagen zullen toegevoegd worden aan de heiligenkalender van het jaar. 'Marteldagen' waarop niet mag gewerkt en moet gebeden worden. Onze majesteit eist strikt respect voor die dagen die ook opgelegd worden in Heerlen, Antwerpen, Artesië en Brabant. In Utrecht hadden de Spanjaarden al ingegrepen bij diegenen die toch aan het werk gegaan waren en de overtreders werden naar de galeien verbannen. Het werkvolk hier in de stad loopt toch wel enigszins beroerd rond dat er weer drie dagen minder zal kunnen gewerkt worden voor brood op de planken.....

5 november 1588. De eerste sneeuw van de nieuwe winter dwarrelt rustig naar beneden en deponeert meteen een laagje maagdelijkheid op de straatstenen van de grote markt. De dingen, mensen en de zwartbruine paarden steken scherp af tegen de blanke achtergrond. Morgen is het zondag en dat zijn ze in de lakenhalle niet vergeten want we gaan meteen weer de eerste processie van de maand beleven

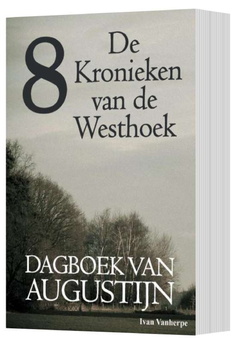
.....Rond de mijlsteen loopt de voorwacht bruusk op de vijand. Oostendse guerrillastrijders, ik moet er geen tekeningetje rond maken. Die slaan nu zelf alarm, roepen 'armé, armé' en vallen in bende het konvooi aan. Een zeer brutale aanval waarbij er niet gekeken wordt op een beetje geweld min of meer. Het duurt helemaal niet lang voor de bende zich meester maakt van de karavaan. Kapitein Lafollie bekoopt de aanval met zijn leven, sergeant Brouckeloos ligt er al stervend bij en wordt nu helemaal afgemaakt met houwen en lansen. Nog vijf andere soldaten worden gedood en ook de voerman overleeft de aanval niet. Bij de passagiers is het huilen met de pet op. Veel gekwetsten, de vrouwen blijven geplunderd en bestolen achter. Ik heb het over de echtgenote van Clays Vanthuyne en die van Lauwers Neckebaert.....

.....22 juli 1589. Op het platteland is vorige week zowat alles verloren gegaan. Het gepeupel van Oudenburg blijft de landman maar terroriseren. Ze verjagen zonder scrupules de boeren van hun erven, samen met hun vrouwen en kinderen. Hele parochies slaan zo op de vlucht. Met have en goed, veel stelt het allemaal niet voor, met hun beesten en hun koeien komen ze aangestrompeld hier aan onze stadspoorten...

.....9 september 1589. Kapitein Sanders Hamerton, de kapitein van de konvooien heeft rond deze tijd een Spaans hoertje opgedaan, een of ander meisje van lichte zeden dat haar ogen liet vallen op onze man, ergens langs de weg naar Waasten. Hij troont zijn pas veroverde troela mee naar Ieper-stad. Een weinig later krijgt hij af te rekenen met twee Spanjaarden, eerdere loverboys van de stoute madame die beweren dat ze geld en juwelen van hen heeft gestolen die ze nu hier van haar willen terugkrijgen. Hamerton slaagt er in om de hoer tot 12 september verborgen te houden. De daaropvolgende maandag verstopt hij ze ergens in een van de wagens van het konvooi dat op weg gaat op de kasseiweg van Waasten.....

.....23 december 1589. De Oostendenaars vallen te Dikkebus binnen bij Clays Deconinck. De lokale wachters betrappen hen daarbij maar ze zijn niet sterk genoeg om weerstand te bieden, de brigade moet daarom terugkeren naar het centrum om daar alarm te slaan. Diezelfde Deconinck heeft nog een erf in Reningelst, bij De Klijte. Ook al informatie waarover de geuzen blijkbaar over beschikken en daarom nemen ze verder de weg van Dikkebus naar De Klijte. Daar steken ze de deur van de woning open waarbij ze geconfronteerd worden met een vrouw en een jonge knaap. De jongen vlucht in paniek naar de zolder, die van Oostende gaan er achteraan en doorklieven hem met een lans. Ook het meisje blijft zwaargewond liggen. Clays Deconinck is onvindbaar, het blijkt nu al de vierde mislukte trip om deze pachter te schaken.....

.....18 maart 1590. 'Craeke-zondag' of de tweede zondag van de vasten. De leperlingen halen een oude traditie uit de kast. Een gebruik dat zeker al dateert van in de 12de eeuw. In de tijd van de kruistochten bouwde de gilde van de ordehandhavers (de bezanters of de scarewetters of paysantiers, zeg maar gerust de straathoekwerkers van die tijd) een soort refuge, gevangenis, opvanghuis die in Ieper bekend stond als het 'bezant'. Het is sinds die tijd de gewoonte om jaarlijks om 11 u op Craeke-zondag de haard van het bezant op te kuisen.....

21 augustus 1590. Ik moet spijtig genoeg melding maken van een groot ongeluk. De dochter van de zus van Maurits van Houcke, bekend als 'Maurits de koorddraaier' viert haar bruiloft in herberg 't Schaek bij de overdracht richting Boezinge. Het jong koppel heeft die plek uitgekozen omdat ze daar in de buurt een huis hebben gebouwd om er te gaan wonen. Na een gezellig avondmaal verlaat nonkel Maurits de herberg. Dat moet rond 23u zijn en korte tijd later vinden de bruiloftsgasten hem bewusteloos beneden een stelling. Niemand heeft opgemerkt hoe hij op de steiger is geraakt en al evenmin hoe hij er van getuimeld is. Over het overvloedig gebruik van wijn en bier zwijgt iedereen zedig. Van Houcke blijft bewusteloos, 'zonder verstand of kennis' zodat er een priester wordt bijgehaald. Hij zal niet meer bij bewustzijn geraken, twee uur later 'passeert hij de wereld'

.....Ook op 9 september 1590 gaat de oorlog onverminderd verder. Het begint al in de vroege voormiddag wanneer het landvolk van Vlamertinge met pak en zak voor onze stadspoorten verschijnt om hier binnen te mogen. Ze verwachten bezoek, het gaat om de landlopers waar ik het gisteren nog over had. Die crapuleuze Walen. De berichten die ze daar in Vlamertinge horen zijn in elk geval allerminst bemoedigend. 'Dat er nog een goede oorlog op komst is', en dat is meteen de reden om geld te eisen van de arme landlieden. En die kunnen niet veel anders dan toe te geven. Er is hier simpelweg niemand die hen kan komen verdedigen tegen deze praktijken.....

.....7 november 1590. Onze zaterdagse markt verloopt in een goed gesternte. Er ligt veel koren en haver te koop want de boeren en de mensen van het land hebben dringend nood aan geld om hun taksen en pointingen te betalen wel te verstaan. In Vlamertinge en in meer andere parochies moeten de pachters bepaalde bedragen per gemet ophoesten. En als dat niet mogelijk is dan worden hun beesten opgepakt en die gelde te maken. Dat is meteen de reden waarom er hier op de markt zo'n grote activiteit is. En bovendien is het weer dit najaar bijzonder goed geweest waardoor het koren lang heeft kunnen rijpen.....

.....2 februari 1591. Zaterdag, marktdag en Lichtmis. Een mooi triootje. Terwijl de prijs van het koren ongewijzigd blijft wordt er in alle hoeken en kanten van de bramen en tenten gekwebbeld over de charge van de Ossies afgelopen nacht. Achttien boeven duiken rond middernacht uit het niets op. Omdat de buitengemeenten van Ieper weigeren hun contributies te betalen beginnen de geuzen die nu systematisch af te lopen. Ze zullen eigenhandig instaan voor de inning ervan. De eerste die prijs heeft is pachter Wullem de Puynt, de zoon van Wullem, een eigendom van Pieter Navegheer, meer bepaald het Marshof, een hofstede op het grondgebied van Vlamertinge, in de nabijheid van de Kruisstraat.....

.....9 maart 1591. In de loop van de tijd is hier onze 'Craeke-zondag' gegroeid, een traditie die we met onze leperlingen met man en macht in stand willen houden. Het gebeuren speelt zich af op onze heerlijke 'leper-markt', zowat de grootste en belangrijkste in de hele Nederlanden. Onze voogd en zijn schepenen roepen de bevolking op om het feest tot in de perfectie uit te voeren. Ondertussen mogen we de beveiliging van de stad niet verwaarlozen. Elke goedwillige burger wordt gevraagd om vrijwillig dubbele wacht te lopen zodat onze feestdag tot een succes kan uitgroeien.....

.....Zijn aanklacht wordt nu voorgelezen. Terwijl de regen tegen de ruitjes van de lakenhalle klettert en tekeer gaat en zich aan de binnenzijde als een mist op de beglazing vastkleeft. Ik heb een plaatsje kunnen bemachtigen achteraan in de zaal en zo ben ik in staat om alles te noteren. 'Mahieu Debruyne, zoon van Jan, besloot op 11 maart 91 om zich met voorbedachte rade naar de woning van Jan Bottuyt te begeven. Het slachtoffer zat op dat moment aan tafel met zijn vrienden, zijn broer en zijn zus. Toen Bottuyt naar de voordeur geroepen werd kwam hij alleen tegenover Mahieu Debruyne te staan en deze diende hem een messteek toe.....

.....12 mei 1591. De situatie rond de vaart van Ieper neemt problematische vormen aan. Jasper Vergoetens die woont in een huis te Merkem, toch nog een stuk verwijderd van de Ieperlee, betaalt noodgedwongen zijn contributie. De Oostendenaars houden de hele waterlijn stevig in hun greep en zorgen er nauwgezet voor dat elkeen in de buurt zijn bijdrage levert aan de geuzen. Vandaag verwachten ze er een schip dat levensmiddelen van Diksmuide naar Ieper brengt.....

.....Alexander Farnese is helemaal niet goed bezig in Vlaanderen. Het is spijtig om dat te moeten vaststellen. En ook in Zutphen krijgt hij op zijn doos. Na een lange belegering moet hij op 27 mei 1591 deze stad in handen laten van Maurits van Nassau en die van Holland en Zeeland. Op 10 juni verhuist Farnese twaalf kornetten ruiters om bij te springen in Deventer waar zijn troepen hevig beschoten worden door wel dertig stuks artillerie. En ook in Nijmegen krijgt de Spanjaard het benauwd. Daar rekent hij mogelijk op die van Brabant.....

24 juli 1591. De nachten lengen al weer. De rebellen uit Oostende hebben het tijdens deze nachtelijke uren gemunt op de woning van meneer Costenoble in Kemmel. Deze Costenoble is getrouwd met de dochter van kapitein Rijswijk. De Ossies grijpen hem vast en beroven zijn inboedel. De inwoner weigert echter om mee te gaan naar Oostende, een statement waar de rebellen natuurlijk niet mee kunnen lachen. Uit zijn paardenstal halen ze zijn koets en zijn twee paarden. Vijf minuten later draven ze al weg met hun gijzelaar. Vreemd genoeg betaalt Kemmel wel degelijk zijn parochiale contributie

.....Aan het Sas van Gent liggen natuurlijk nog die twee Spaanse vendels en nog eentje van de Walen waardoor het hele gebied tussen Gent en Antwerpen veranderd is in één uitgestrekt conflictgebied. Reizen tussen beide steden is momenteel niet mogelijk. Pas op 1 oktober wordt het daar beter. De vijand vertrekt naar Frankrijk. Met honderd schepen, achtentwintig stukken artillerie en heel veel munitie en met de noordoostenwind in hun nadeel. Na dat vertrek wordt het land van Waas direct bezet door de soldaten van de katholieke prins van Chimay. Ruiters en voetvolk, wel zesduizend nietsnutten die de rest komen afhalen wat de geuzen vergeten te pikken zijn.....

.....1 februari 1592. Straks vieren we lichtmis avond. Voor de een of andere schobbejak zal er van vieren niet veel in huis komen. Zo rond de middag zet een gerechtsdienaar de ladder voor het bezant recht. De leperlingen weten meteen voldoende. We krijgen een terechtstelling te zien. Joris Lauwers wordt vandaag berecht door onze justitie. Lauwers is een soldaat die diende voor onze kapitein Bulteel. Hij vond er vorige week niks beter op dan weg te lopen met de soldij van zijn collega's. Zo meen ik het toch te verstaan alhans. De volgende morgen werd hij al bij de luren gevat in Boezinge, zijn thuisparochie waar ook zijn korporaal woont.....

.....Zondag 3 mei 1592. Een hevig onweer geselt de Westhoek. Ieper krijgt er zwaar van langs maar in Poperinge gaat het er nog erger aan toe. Uit een gitzwarte hemel vallen hagelstenen met de dikte van een duim. Alsof God de mensen wil fusilleren. De stenen staan hele putten in de aarde. Het strafste gebeurt in het kasteel van Eeke. Een jong meisje zit daar aan de haard van de beste kamer te lezen als de hagel van het ene moment op het andere al haar kleren van het lijf rukt. Haar plooirok wordt op enkele seconden tijd zo goed als vermalen en in slierten getrokken.....

..... De zoektocht levert succes op, onze waaghals ontdekt dat ze momenteel in beschuttingzitten rond de molen van Zandvoorde. De schildwacht van de geuzen merkt de bespiedende Komenaar niet eens op. Die kent de gevangen pachters allemaal persoonlijk. Hij loopt zo snel als zijn benen hem kunnen dragen de heuvel naar beneden, zeker vier mijl naar Komen waar hij helemaal bezweet en hijgend vertelt waar ze hun mannen kunnen vinden. Een hele bende landlieden vergezeld van twintig soldaten uit het kasteel van Komen volgen de avonturier op zijn weg terug naar Zandvoorde. De rebellen rusten inderdaad nog altijd uit daar bij de molen. Naast de schildwacht zitten twee Oostendenaars gezellig te keuvelen. De Komenaars herkennen onmiddellijk de hen welbekende 'lange Claey' die daar losjes in zijn hemdsmouwen zit te genieten van de zwoele zomeravond....

.....23 oktober 1592. Vrijdag. Voor het gasthuis en de korenmarkt slaan de gerechtsdienaren het schavot op. Onze eigen baljuw is afwezig en de zaak zal afgehandeld worden door de soevereinbaljuw van Vlaanderen Francis Habbourdijn. De beschuldigde is een puber die hier gevangen zit nadat hij opgepakt werd in Kemmel waar hij het beroep van messenmaker uitoefent. De zoon van Pieter Moortgat, genaamd Joris Moortgat. Vorige zomer heeft hij de Wijtschatenaar Anthonis Fornier vermoord.....

17 januari 1593. De voorbije week is er niet veel anders voorgevallen dan uitbraken van de Oostendenaars. In de Poezelhoek vallen ze op zondagavond binnen in een herberg met de bedoeling om al de stamgasten op te pakken en mee te leiden. Blijkbaar konden ze daar tijdig alarm slaan. De Ossies vinden er welgeteld één man en ze zijn daar behoorlijk pissig om. Zo kwaad dat ze hun gevangene jammerlijk vermoorden

.....Het jong meisje komt eerst aan de beurt. In de berechtingskamer van de lakenhalle leest Habbourdijn de aanklachten voor. Ze is goed maatjes geweest met de vijand. Op haar dertien jaar heeft ze het aangedurfd om God, de heilige Drievuldigheid, Jezus Christus en Maria zijn gezegende moeder en alle heiligen van God te verloochenen. Ook het christendom, de heilige kerk, de paus van Rome en alle christelijke zaken werden door haar gebagatelliseerd. Al die gelovige zaken die een mens nodig heeft om ooit zijn zaligheid te verwerven.....

.....26 juli 1593. Francois Habbourdijn voert vandaag een nieuwe terechtstelling uit, traditiegetrouw met 'de mannen van de lene' als jury. Dit keer komt een oude vrouw aan de beurt. Een zekere Margette, een weduwe geboren in het Waalse land. Ze moet er zeker al veertig jaar heksenpraktijken op nahouden. Pas nu kom ik te weten dat deze Margette de moeder en de grootmoeder is van de moeder en dochter die op 10 mei tot as verbrand werden. Een week geleden is onze soeverein met twee commissarissen naar Ieper gereden om haar te verhoren en te pijnigen.....

27 november 1593. Het groot nieuw stenen bolwerk aan de buitenzijde van de Tempelpoort, aan de zuidkant van de stad is afgewerkt. Een schone en sterke constructie waar ik nog niet eerder over heb gerapporteerd. Verleden jaar hebben onze bouwmeesters ook al de binnenzijde van de Tempelpoort aangepakt. Er wordt momenteel ook hard gewerkt aan het kruis dat zal prijken aan de oostkant van het oksaal in Sint-Maartens. Het houten gevaarte werd verzaagd, gesneden en afgewerkt in Antwerpen. Door meester Ottevaere. Alleen al de verschepingskost om het kruis tot in Waasten te brengen bedraagt zevenentwintig pond. De geestelijken hopen dat het kruisbeeld er nog voor kerstdag zou kunnen staan. Ik heb het beeld al eens van dichtbij kunnen bekijken en het ziet er geweldig uit. Wat een prachtig beeld! Jezus is zowat drie meter zestig hoog. Johannes en Maria ook al drie meter

.....14 januari 1594. Die storm van 24 december heeft toch wel heel erg huisgehouden in de Nederlanden. Pas nu bereiken ons van zowat overal berichten over schade en destructie. Zulke zware zuidwesterstorm hebben we al in jaren niet meer meegemaakt. Ten noorden van Texel is een vloot van veertig schepen uit het Oostland in grote moeilijkheden geraakt. Al die schepen waren geladen met koren dat bestemd was voor Italië. Daar aan de hals van de Nederlanden zijn wel tweeduizend Duitse bootgezellen verdronken in deze verschrikkelijke storm. Al het graan is reddeloos verloren. Ook in Vlissingen zijn twee grote Spaanse schepen aangekomen nadat ze veertien dagen hebben rondgezwalpt op de Noordzee. De hele lading is ook hier bedorven en de meeste schippers blijken verdronken.....

.....22 april 1594. De oorlog wordt wakker. Hertog Maurits van Nassau zet zich met man en macht aan land in Oostende. Onze versterking van Snaaskerke is er het eerste slachtoffer van, samen met nog enkele sterktes die geen naam hebben. Korte tijd later presenteren de Hollanders zich al voor Oudenburg. In Duinkerke zit de schrik er al een hele tijd in dat de geuzen daar aan land willen komen om hun haven in te nemen.....

.....5 juli 1594. De mannen zijn nog altijd druk in de weer om de leperlee te zuiveren en uit te diepen. Dat gebeurt vanaf de overdracht te Brielen tot aan de woningen van de Aalststraat in de buurt van het vleeshuis. De baggerwerken zijn al aangevangen op 17 mei. Het is al een hele tijd geleden dat er nog schepen in de stad konden varen. Tussen de griffioen op de lakenhalle en de vismarkt diende de doortocht nog verder uitgediept te worden en dat werkje is nu eindelijk achter de rug. Die hele week na Thuyndag blijft het slecht nieuws maar toestromen. De leperlingen maken zich meer dan ongerust over de situatie in de Westhoek. Waar gaan we met zijn allen naartoe? Om te beginnen hebben de Spanjaarden zich meester gemaakt van al de steden.....

.....30 november 1594. Het slechte nieuws komt deze keer van Nieuwkerke waar rond 21 u een bende van tweehonderdvijftig Ossies opduikt. Op de markt roepen en schreeuwen ze 'moord, moord' en daarop stampen ze al de voordeuren van de huizen omver en beginnen ze aan een lang uitgesponnen plundertocht. Geen enkel 'plateel' blijft liggen. De invallen gaan gepaard met groot geweld, er wordt hevig geschoten, inwoners worden gemolesteerd of gevangengenomen. Het lawaai van de schoten is zelfs te horen tot in Ieper waar alarm wordt geslagen.....

.....24 januari 1595. De strenge winter geeft zich dan toch gewonnen. Voor het eerste in acht weken komen er weer schepen door op de leperlee. Het zacht weer brengt een zegen over de stad. De wachtrij van honderd schepen om hier te komen lossen is ongelooflijk lang. Gesproken over 'lang', wel we hebben nu ook wel lang gewacht op de berechting van die Engelse sergeant die mee verantwoordelijk was voor de dood van kapitein Lamsaem. Vandaag begint onze hoogbaljuw, mijnheer van Wieze aan zijn berechting. Na het schot in zijn been was hij samen met drie jonge Engelsen opgehaald in Beselare.....

.....Na het bezoek aan al de 'particuliere koten' blijven de heren stilstaan bij Jacques Coucke, een man die half augustus 1594 door onze hoogbaljuw opgepakt was op verdenking van kwade feiten. Coucke heeft de hele lange koude winter doorgebracht in zijn cel. De gevangene mag op deze goede Vrij dag voor de vierschaar verschijnen waar hij vurig pleit voor gratie.....

.....9 juli 1595. Pieter Guydon, de lijnwaddief die in aanloop naar de Ascensionsfeesten betrapt werd op de diefstal van lijnwaad is ontsnapt uit de gevangenis. Hij zat daar vast na het stelen van lijnwaad dat te bleken lag in de tuin van meneer van Zillebeke. De feiten speelden zich af tijdens de nacht toen hij plots met zijn buit over de achtermuur van de tuin klauterde.....

